

Романов М. С., Величко М. В., Бабяк М. В.

ВЗАЄМНЕ ПРАВОВЕ ВИЗНАННЯ НАУКОВИХ ТА ЕКСПЕРТНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ УСТАНОВ УКРАЇНИ, ВИКОНАНИХ ЗГІДНО МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ОЕСР, З КРАЇНАМИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ – ЕФЕКТИВНИЙ ЗАХІД У СФЕРІ ХАРЧОВОЇ БЕЗПЕКИ

Учасники міжнародної конференції ООН із проблем клімату в грудні 2015 року прийшли до висновку, що з кожним роком на глобальному рівні біосфера зазнає незворотних змін, обумовлених антропогенним впливом, внаслідок чого зростають загрози біологічного походження, що становлять реальну небезпеку для існування живих організмів біосфери взагалі і людини зокрема. Завдяки зазначеному, предмет міжнародно-правового регулювання в галузі охорони природи все більш ускладнюється, набуває комплексно-біосферні, глобальні параметри. Тому у наш час біологічна проблематика включається в найважливіші політико-правові процеси: новий економічний порядок, права людини, загальноєвропейський процес, причому щоразу як самостійний елемент і потребує глибокого ґрунтового наукового осмислення [1]. У цьому контексті особливого значення набуває питання стану громадського здоров'я країни, яке є першочерговим об'єктом спрямувань різних форм. Згідно міжнародної концепції «Єдине здоров'я», не можна досягти окремо високого рівня громадського здоров'я без такого ж рівня і стану довкілля, в якому проживає населення. Аналогічно, не можуть країни Європейського Союзу (ЄС) з високим рівнем стану громадського здоров'я стовідсотково бути захищені від викликів біологічного характеру. Особливо вразливим у цьому відношенні є харчовий ланцюг людини.

Безпечність харчових продуктів є однією з важливих складових, як екологічної, так і біологічної складових національної безпеки кожної держави в тому числі й України. Впровадження систем управління безпекою харчових продуктів у зв'язку з динамічним зростанням різновидів біологічних загроз спонукає провідні країни світу до гармонізації їх законодавств. Політика щодо забезпечення біологічної та хімічної безпеки є важливою складовою політики ЄС в області екології, охорони здоров'я та захисту прав споживачів. Сьогодні можна констатувати той факт, що європейські стандарти в цій сфері є найбільше високими в світі. У рамках інтеграційних процесів 27 липня 2014 року Президентом України та керівництвом Європейського Союзу, главами держав і урядів, було підписано економічну частину Угоди про асоціацію між Україною та ЄС (далі Угода) [3].

Згідно зі статтею 56 Угоди, Україна вживатиме необхідних заходів із метою поступового досягнення відповідності з технічними регламентами ЄС і системами стандартизації, метрології, акредитації, робіт з оцінки відповідності та ринкового нагляду ЄС і зобов'язується дотримуватися принципів і практик, викладених в актуальних Рішеннях та Регламенті ЄС [4].

Важливим аспектом Угоди є також співпраця у сфері науки і технологій. Це співробітництво буде здійснюватися, зокрема, активізацією в рамках багатосторонніх міжнародних організацій, таких як, Організація економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР) [4].

Область вивчення пестицидів у польових умовах, їх залишкових кількостей, метаболізму є істотною проблемою в тому, що плани дослідження, умови, методи і результати значно відрізняються від традиційних токсикологічних досліджень, які проводяться у випробувальному центрі [5]. Принципи належної експериментальної практики (GEP) були введені в Європі в 1996 році, щоб забезпечити регулювання польових випробувань пестицидів із метою їх реєстрації. GEP була введена для того, щоб забезпечити основу й однаковість для проведення експериментів та подання звітності по оцінці пестицидів, які використовуються в польових умовах. Адже, як зазначалося раніше, визнано, що є багато факторів в польових умовах, які знаходяться поза контролем дослідників – ґрунтово-кліматичні особливості, погодні умови, сортовий і видовий склад рослин, особливості агротехніки вирощування, специфіки шкідливих об'єктів і ін. Як наслідок, цього результати польових досліджень, на відміну від

лабораторних, схильні до багатьох перемінних. Тому надійні статистичні моделі мають важливе значення для інтерпретації результатів.

Структура GEP подібна до GLP і вимагає аналогічних формальних документів, таких як протоколи, СОПи, польові журнали для збору даних, підготовка звітів і посадових інструкцій, а також формальну систему незалежного контролю якості.

Наша держава системно проводить цілу низку невідкладних нормотворчих робіт у сфері обігу небезпечних біологічних і хімічних агентів із підготовки нормативно-правової бази щодо приведення своїх технічних регламентів і процедур відповідно до європейських і міжнародних вимог та їх імплементації на підставі Угоди про асоціацію між Україною та ЄС включаючи і питання протидії диверсійно-терористичним загрозам. Настав час ініціювання перед країнами ЄС Україною питання з взаємного визнання даних і одноманітності з країнами Євросоюзу вітчизняних науково-дослідних установ відповідної акредитації в оцінці рівня небезпеки для здоров'я людини і навколишнього середовища, можливості контролю використання товарів подвійного використання біологічного та хімічного сектору економіки тощо. Таке взаємне визнання буде і черговим кроком асоціації в систему європейської спільноти та підвищить ефективність протидії диверсійно-терористичним загрозам із застосуванням небезпечних біологічних і хімічних агентів.

Література:

1. Авдошин І.В., Величко М.В., Гончарук Я.М. Міжнародно-правові аспекти екологічної безпеки крізь призму російської військової агресії проти України / Чернівці: Збірник наукових праць Буковинської академії (фахове видання), економ. науки, Вип. 11, 2017, С. 159-167.
2. Velychko M. et al. Food safety as a constituent part of Ukraine's biological security / M. Velychko, O., Shamsutdinov, S. Nedilchenko I. Salahor// INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE «EARTH BIORESOURCES AND ENVIRONMENTAL BIOSAFETY: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES», November 4-7, 2013, P. 31-39, Kyiv, Ukraine.
3. МЗС України. Угода про асоціацію між Україною та ЄС. Електронний ресурс. – Режим доступу : <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/european-integration/ua-eu-association>.
4. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони // Офіційний вісник України. – 2014. – № 75. – том 1. – С. 83. – стаття 2125 . Електронний ресурс. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/984_011/page.
5. OECD Series on Principles of GLP and Compliance Monitoring. Number 6. The application of the glp principles to field studies // ENV/JM/MONO(99)22 – Environment Directorate organisation for economic co-operation and development. – Paris, 1999. – 16 p. Електронний ресурс. – Режим доступу: [http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?doclanguage=en&cote=env/jm/mono\(99\)22](http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?doclanguage=en&cote=env/jm/mono(99)22).
6. McKenzie John Efficacy Trials and Influencing Factors in Field Practice in Europe/John McKenzie // AgroNews. – 2012. – Jun. 6. h Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://news.agropages.com/News/NewsDetail---7033.htm>.